

Lomalinja kohti vastuullisempaa matkailua

Lomalinjan vastuullisuusohjelma

Me lomalinjalaiset olemme sitoutuneet pitkäjänteiseen työhön vastuullisen matkailun puolesta. Kannustamme ja sparraamme itseämme sekä yhteistyökumppaneitamme kohti kestävämpää ja vastuullista matkailua.

Tämä on Lomalinjan vastuullisuusohjelma, joka koostuu sekä oman että kumppaniemme toiminnan parantamisesta, joilla vähennämme matkailun ympäristöjalanjälkeä sekä parannamme ihmisten ja ympäröivän luonnon hyvinvointia.

1. Vastuullisuusohjelman tavoitteet

Vastuullisuusohjelman tavoitteena on parantaa Lomalinjan tuottamien matkojen sekä Lomalinjan oman toiminnan vastuullisuutta huomioiden ympäristökuormitus, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten kohtelu sekä työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden henkilöstön huomioiva ja reilu kohtelu.

Vastuullisuusohjelma on jatkuvaa kehitystyötä työympäristön, työhyvinvoinnin sekä palveluiden ympäristökuormituksen ja eettisyyden parantamiseksi. Omassa työyhteisössämme olemme sitoutuneet jatkuvan parantamisen kulttuuriin ja edellytämme samoja korkeita standardeja myös yhteistyökumppaneiltamme.

Vastuullisuusohjelman suurten ja pienten muutosten kautta pystymme pienentämään tarjoamiemme palveluiden negatiivisia vaikutuksia ja vastaavasti vahvistamaan positiivisesti vaikuttavia toimintatapoja ja käytäntöjä.

Lomalinjan vastuullisuusohjelma auttaa meitä osaltamme varmistamaan, että tulevatkin sukupolvet voivat nauttia matkailun tuottamista elämyksistä, luonnosta ja kulttuurikohteista kestävällä ja onnellisuutta lisäävällä tavalla.

2. Teemat 2.1. Oma toiminta

Vastuullisuusohjelma rakentuu toimintamme ympärille ja tiedostamme, että pelkän oman toimintamme kautta kykymme tehdä muutoksia on varsin marginaalinen. Suuri paino ja huomio ohjelmassamme onkin tuottamiemme palveluiden arviointi ja kehittäminen siten, että niissä otetaan huomioon kattavasti vastuullisuuteen liittyvät eri osa-alueet.

Huomioimme ympäristön ja henkilöstön hyvinvoinnin pyrkiessämme jatkuvasti parantamaan omaa toimintaamme. Oma toimintamme kattaa kaksi keskeistä osa-aluetta: ympäristönsuojelu sekä henkilöstön hyvinvointi.

Otamme ympäristönsuojelun vakavasti ja olemme sitoutuneet tekemään muutoksia toimintaamme niiltä osin kuin se vain on mahdollista ympäristökuorman vähentämiseksi. Pyrimme vähentämään käyttämiämme resursseja, kuten sähköä, toimistotarvikkeita ja vettä sekä huolehtimaan käyttämiemme resurssien vastuullisuudesta.

Sähkön ja toimistotarvikkeiden käytön vähentäminen onnistuu siten, että olemme siirtyneet laajalti hyödyntämään etätyöskentelyä, koska tällöin osan aikaa tyhjänä olevien tilojen lämmityksen ja valaistuksen osalta ei synny tarpeetonta hukkaa. Silloin, kun olemme yhteisissä toimitiloissa, olemme huolehtineet siitä, että käyttämämme sähkö on vastuullisesti tuotettua ja sitä käytetään

niin vähän kuin mahdollista. Veden käytön osalta kiinteistössämme on otettava paremmin huomioon veden kulutuksen vähentäminen mm. tiskikoneissa sekä vessoissa.

Olemme vähentäneet toimistotarvikkeiden käyttöä (erityisesti tulostuspaperi) siirtymällä yhteiskäyttöiseen tulostinlaitteeseen, jonka paperin ja väriaineen menekkiä voimme seurata laitetoimittajan palvelusta. Lisäksi olemme siirtyneet käyttämään enenevässä määrin yksinomaan sähköisiä dokumentteja samalla eliminoimalla tulostamistarpeen kokonaan.

Toinen resurssien käyttöön liittyvä kokonaisuus on tauottaminen yhteisissä tiloissa. Me käytämme yksinomaan kestoastioita taukotiloissa ja satunnaisesti pantillisesti pakattuja virvokkeita.

Kestoastioiden pesu hoidetaan koneellisesti ympäristöystävällisiä pesuaineita hyödyntäen.

Roskien lajittelu hoidetaan voimassa olevien säädösten mukaisesti. Toiminnassamme syntyy pieniä määriä paperijätettä, joka kierrätetään kiinteistön yhteisen jätteenlajittelun mukana.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehdimme säännöllisten yhteisten tapahtumien lisäksi mm. kouluttautumalla alan lainsäädännön sekä liiketoimintakriittisten järjestelmien osalta alan vakiintuneiden toimijoiden, esimerkiksi hyödyntämällä SMALin, Amadeuksen, IATAn, eri palveluntarjoajien kohde- ja järjestelmäkoulutuksia. Kannustamme henkilöstöä myös omaehtoiseen tutustumiseen ja opiskeluun.

Noudatamme alan työehtosopimusta sekä pyrimme varmistamaan henkilöstön hyvinvoinnin huomioimalla mm. työergonomian sekä päivittämällä työssä tarvittavia järjestelmiä/työvälineitä säännöllisesti. Kannustamme myös huolehtimaan omasta hyvinvoinnista, työntekijöillämme on käytössä liikunta- ja virike-etu.

2.2. Matkapalvelut

2.3. Muut kohteet

Työmatkustuksen pyrimme hoitamaan ympäristöystävällisesti ja meillä on erillinen ohjeistus välttämättömän työ- ja työssäkäyntimatkustamisen hoitamiseksi siten, että se kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän.

Merkittävä osa toiminnastamme sitoutuu asiakkaillemme tekemien matkapalveluiden toteuttamiseen. Tässä yhteydessä myös konkretisoituu suurin osa toimintamme vastuullisuudesta; mitä palveluita matkamme sisältävät, kuinka ne on tuotettu ja miten sisältöä arvioidaan ja kehitetään.

Lomalinjalla on käytössään tuotannon suunnittelemisen ohjeistus, jolla pystymme vaikuttamaan sekä matkapalvelutuotteiden tuotantoprosessiin että sen sisältöön. Sisällön ohjaaminen on koostettu siten, että otamme huomioon asiakkaillemme tarjoamiemme palveluiden vastuullisuuden niiden sisällön ja tuottamistavan osalta. Nämä ohjeet sisältävät mm. ohjeet liikkumisvälineiden valintaan ja reittisuunnitteluun (sisältäen siirtymisen kohteeseen ja liikkuminen kohteessa), majoituspalveluiden valintaan ja kohteessa toteutettavien retkien sisältöön, huomioiden mm. eläinten käytön, luontoarvojen huomioimisen sekä ihmisten kohtaamisen vastuullisella ja kunnioittavalla tavalla.

Lomalinjan matkatuotanto perustuu suurelta osin sopimuskumppaneiden palveluiden kokoamiseen asiakkaille valmiiksi kokonaisuuksiksi. Näiden sopimuskumppaneidemme kanssa olemme aloittaneet

sopimusmuutoksen, missä täydennämme olemassa olevia tai teemme kokonaan uusia sopimuksia kumppanien kanssa, joissa huomioidaan vastuullisuusteemat aikaisempaa paremmin. Sopimusmuutos on parhaillaan käynnissä ja sen etenemistä seurataan osana vastuullisuusohjelman toteutumista (ks. Kappaleet 3 ja 4).

Sopimusosapuolien osalta olemme sitoutuneet käyttämään ensisijaisesti niitä palveluntuottajia, joilla on joko olemassa oleva vastuullisuusohjelma tai siihen rinnastettava muu luotettava selvitys meille tärkeiden teemojen huomioimisesta käyttämissämme palveluissa.

Lomalinjan matkoilla ryhmän mukana on aina opas tai teema-asiantuntija, jonka tehtävä on täydentää kohdekohtaisesti matkan sisältöä omalla asiantuntemuksellaan ja kohdetietämyksellään. Olemme luoneet oppaille ja asiantuntijoille suunnatun ohjeistuksen vastuullisuusteemojen huomioimisesta huomioiden mm. eläinten käytön ja luontokohteiden sekä villieläinten vastuullisen kohtaamisen, alkuperäiskulttuurin ja ihmisten kunnioittamisen sekä tukemisen ja matkan sisällön ympäristövaikutusten huomioimisen. Ohjeessa kannustetaan myös ottamaan vastuullisuusteemoja esille osallistujien kanssa sekä keskustelemaan teemoista matkan sisältöön sopivalla tavalla.

Oman toiminnan keskiössä on perinteisesti ollut asiakkaille jaettava matkatuotannon esite, joka on uudistettu jokaiselle vuodelle erikseen. Kustannus- ja ympäristösyistä olemme luopuneet paperimuotoisen esitteen painamisesta jo kaudelle 2020. Ajantasainen tieto kulloinkin myynnissä olevista kohteista on nähtävillä nettisivuillamme yhdessä reaaliaikaisen ostokanavan kanssa.

Ympäristökuormituksen ja erityisesti hiilidioksidipäästöjen osalta on vaikea päästä tilanteeseen missä yrityksen tai yhteisön toiminta ei jätä mitään jälkiä tai aiheuta lainkaan päästöjä. Yrityksille ja yksityishenkilöille on ollut mahdollista ostaa palveluita markkinoilta, joilla palveluntarjoajat vähentävät ilmakehän hiilidioksidipitoisuutta sovitulla määrällä. Yritys on voinut ostaa palveluna omasta toiminnasta aiheutuneiden hiilidioksidipäästöjen vähennyksen eli kompensaaation. Tällä hetkellä hiilidioksidipäästöjen kompensointipalvelut ovat saavuttamassa sääntelyn ja sisäisen valvonnan kehittymisen ansiosta tason missä niiden toiminta on myös ulkopuolisen arvioinnin näkökulmasta kunnossa. Näillä ulkopuolisilla arvioinneilla pyritään takaamaan, että päästöt tullaan kompensoimaan oikein niin ajallisesti kuin määrällisestikin. Me Lomalinjalla etsimme aktiivisesti hiilidioksidipäästöjemme kompensointiin soveltuvaa, luotettavaa kumppania. Sitä ennen, keskityimme suorien päästöjen vähentämiseen sekä luotettavien ympäristönsuojelua harjoittavien lahjoituskohteiden käyttöön osana vastuullista ympäristötyötämme. Lahjoituskohteemme ja etenemisemme kompensatiokaupassa löydät kappaleen 4 seurantaosiesta.

Osana matkailualan normaalia kanssakäymistä teemme yhteistyötä opiskelijoiden kanssa työharjoittelun, päättötöiden ja kesätyön merkeissä. Tiedostamme, että erilaiset lyhytaikaisetkin työsuhteen helpottavat opiskelijoiden tulevia työllistymismahdollisuuksia ja olemme avoimia ehdotuksille päättötyö- tai harjoittelupaikkojen avaamiseksi opiskelijoille silloin, kun olosuhteet mahdollistavat molemminpuolisen tuottavan työskentelyn. Kulloinkin avoimena olevien työharjoittelukohteiden osalta lisätietoja löytyy kappaleista 3 ja 4.

3. Suunnitelma

Suunnitelma vastuullisuusohjelman jatkuvasta parantamisesta voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen: lyhyen ja pitkän tähtäimen toimenpiteisiin. Tiedostamme, että joitain asioita ei voida muuttaa välittömästi, mutta pidemmällä tähtäimellä on mahdollista saada aikaan merkittäviäkin muutoksia. Samoin voimme havaita joidenkin muutosten olevan nopeastikin toteutettavissa.

Lyhyen tähtäimen muutokset:

Vastuullisuusohjelman toteutuksen seuranta

Vastuullisuusohjelma on otettu mukaan Lomalinjan arkipäivän prosesseihin ja toiminnan johtamiseen hyödyntämällä ohjeistusta, tiedon keräämistä tilastoilla sekä palautekyselyillä ja näiden analysoinnilla. Tämän dokumentin 4. kappale on varattu erikseen seurantaan nostettujen tavoitteiden toteutumisen seurannan helpottamiseksi. Lomalinjan henkilökunta ja johto seuraavat tavoitteiden toteutumista säännöllisten palavereiden avulla.

Oman toiminnan vaikutuksia, kuten sähkön ja konttoritarvikkeiden kulutusta sekä hankitun palvelun laatua voidaan seurata automaattisesti kerättävän tiedon ja toteutuneen palvelulaskituksen sekä sopimusten avulla. Muiden osa-alueiden, kuten vesi- ja pesukalusteiden sekä wc-pönttöjen uudistamisprosessia seurataan yhdessä vuokratilan tuottajan kanssa. Seurannasta vastaa vastuullisuuskoordinaattori.

Kohdetuotannon osalta vastuullisuusohjelmassa on määritelty sekä tuotannon pelisäännöt kohteen sisällön osalta että sopimusliite pääyhteistyökumppaneille. Lisäksi matkoilla mukana olevilta oppailta tai asiantuntijoilta kerätään palautetta, joka kattaa kohteen sisällön lisäksi muita vastuullisuusohjelman arvojen mukaisia teemoja. Tuotannon sisällön ja pelisääntöjen toteutumista valvoo myyntipäällikkö, joka hyväksyy kohteet julkaistavaksi. Palautteen keräämisestä oppailta ja asiantuntijoilta vastaa kunkin kohteen tuotantovastaava ja palautteet kerää yhteen arviointia varten vastuullisuuskoordinaattori.

MoU-liitteen käyttöönoton seuranta

Agenttisopimukseen tehdyn liitteen käyttöönotosta järjestetään seuranta, jotta sen kattavuutta voidaan seurata. Seurantaan otetaan mukaan kaikki agentit, jotka on tunnistettu pääyhteistyökumppaneiksi. Pääyhteistyökumppaneista on erillinen excel-taulukko, missä on seurantapäivämäärä MoU liitteen lähettämisestä sekä sen allekirjoituksesta yhdessä yhteistyökumppanin kanssa. MoU liitteen käyttöönoton seurannan toteuttaa vastuullisuuskoordinaattori.

Oppaiden ja asiantuntijoiden palautteen kerääminen ohjeistuksesta

Oppaille ja asiantuntijoille tehty ohjeistus ja sen vastuullisuusosion sisällöstä ja toiminnasta on hyvä kerätä palautetta ohjeen sisällön ja toiminnan parantamiseksi. Palaute kerätään alkuun kaikista kohteista ja myöhemmin satunnaisesti vaihtuvista kohteista. Palaute kerätään ensimmäisellä kerralla vähintään kerran jokaista sesonkia ja kohdetta kohti. Myöhemmin palautetta pyydetään siten, että vuoden aikana se kattaa noin 30%:a kaikista kohteista. Palautteen kerää vastuullisuuskoordinaattori tai hänen osoittamansa henkilö.

Lahjoituskohteen etsintä ja raportointi

CO2 kompensaation sijaan etsitään lahjoituskohde ympäristönsuojelun tai kestävän kehityksen tavoitteita edistävästä kohteesta. Mielestämme saavutamme parhaan vaikuttavuuden, kun valitsemme kohteen läheltä ja erityisesti vapaaehtoisten lahjoitusten varassa toimivalta organisaatiolta, jolla on jo esittää toiminnan vaikuttavuusraportti tai muu selvitys lahjoitusvarojen käytöstä. Lahjoituskohteen ja lahjoitettavan määrän päättää Lomalinjan johto vuosittain vastuullisuuskoordinaattorin esityksestä. Lahjoituskohteita voi myös olla useita.

Päättyökohteen etsiminen

Arvioidaan omaa toimintaa, jotta sieltä löytyisi seuraavalle lukukaudelle sopiva päättyökohte tai harjoittelupaikka. Kohde voi olla avoin ja opiskelijan päätettävissä, mutta mieluiten sellainen, joka liittyy olennaisesti joko matkapalvelutuotantoon tai vastuullisuusohjelman sisältöön.

Pitkän tähtäimen muutokset:

Vaikuttaminen vuokratilan kalustukseen (valot, wc-pöntöt, pesukoneet)

Vuokratilan kalustus uusitaan sitä mukaa, kun tiloja remontoidaan tai vanhoja menee rikki. Mielestämme käyttökelpoisten kalusteiden käyttöiän ennenaikainen päättäminen ei ole vastuullista ympäristöpolitiikkaa, ellei uusimisesta saavutettavat resurssien käytön vähentäminen ylitä vanhojen kalusteiden aiheuttamaa hukkaa merkittävästi. Tiloissamme käytössä oleva kalustus on tyyppillistä suomalaisiin toimistotiloihin, jotka on pidetty kunnossa. Vastuullisuuskoordinaattori osallistuu tilojen kalustuksen uusimisen suunnitteluun ja vastaa vastuullisten vaihtoehtojen painottamisesta.

Agenttien tarjooman päivittäminen tai agenttien vaihtaminen sellaisiin, jotka jakavat Lomalinjan kanssa samat vastuullisuusarvot.

Toteuttamamme matkat eri kohteisiin perustuvat kunkin kohteen paikallisagenttien tarjoomaan, joista kokoamme teemoihimme soveltuvia kokonaisuuksia. Yhdessä agenttien kanssa parannamme matkojemme vastuullisuutta analysoimalla eri komponenttien vastuullisuutta ja priorisoimme niitä, joissa on sertifioitu vastuullisuusohjelma tai muu luotettava selvitys vastuullisuusasioiden huomioimisesta. Agenttien valinnassa pyrimme siihen, että valitsemillamme agenteilla on jatkossa oma sertifioitu vastuullisuusohjelma. Komponenttien ja agenttien valinta on ensisijaisesti kohteen tuottajan vastuulla, ja toimintaa ohjaa tuotannon pelisäännöt -ohje, missä on huomioitu myös vastuullisuusasiat. Ennen matkapaketin siirtämistä myyntiin, sen arvioi lisäksi vastuullisuuskoordinaattori.

4. Seuranta

Vastuullisuusohjelmamme toteutumista seurataan puolivuositain, vuoden alussa sekä kesällä. Seurantakokouskäytäntö aloitetaan 2023 kesällä ja siihen liittyvät kokouspöytäkirjat ovat henkilöstön nähtävillä yhteisissä verkkoresursseissa.

4.1. Lahjoitus ja päästökompensaatioseuranta

Seurantakokouksessa etenee oheisen agendan mukaisesti. Kokouksen vetämisestä vastaa vastuullisuuskoordinaattori:

1. Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkistaminen ja avoimet asiat
2. Kohteiden vastuullisuustilanne ja siihen liittyvän asiakaspalautteen käsittely
3. Agenttien MoU liitteiden hyväksynnän tilanne
4. Muut lyhyen tähtäimen muutokset ja niiden seuranta
5. Pitkän tähtäimen muutosten seuranta
6. Vastuullisuusohjelman tavoitteiden arviointi ja uusiminen

Lahjoitus ja päästökompensaatioseuranta on aloitettu vuonna 2023.

Lahjoitukset:

Aikaisemmin lahjoituksia on tehty mm. Kirkon ulkomaanavun sekä Lasten ja nuorten mielenterveystyön hyväksi. Joulukuussa 2022 lahjoitimme joulukortteihin/-lahjoihin varatun summan Kirkon ulkomaanavulle. Siirryttyämme kokonaan digitaaliseen esitetuotantoon, ohjaamme v.2023 osan paperiesitteen käyttämistämme varoista johonkin soveltuvaan ympäristönsuojelukohteeseen Suomessa.

Oman toiminnan hiilidioksidipäästöjen kompensatio:

Kumppania etsitään arvioimaan ja toteuttamaan päästökompensaatio Lomalinjan oman toiminnan osalta. Arvioinnin tulee täyttää jonkun kolmannen osapuolen luotettava sertifiointi kuten UK:n CDM tai Gold Standard tai muu vastaava.